

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

นางสาวศุจิตี ทองเนื้อแปด

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิจัย	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวศุจิตี ทองเนื้อแปด
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2559
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อำนาจ ทองโปร่ง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยมีสมมุติฐานการวิจัยว่าครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอนต่างกันมีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 127 คน โดยใช้ตารางเครือญาติและมอร์แกนสุ่มโดยวิธีอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยใช้ t-test และจำแนกตามประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอน ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

การแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ ในด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน อันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่าครูเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

บทนำ

การบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด (ภิญโญ สาทร, 2523 หน้า 436) โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2544) และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารวิชาการสอดคล้องกับทัศนะของสันติ บุญภิรมย์ (2553 หน้า 3) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาใดที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนางานวิชาการได้โดดเด่น มักจะทำให้สถานศึกษานั้นได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับ

จากเหตุและผลดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเอาใจใส่และสนใจพฤติกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มากขึ้น ผู้บริหารทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก (ภิญโญ สาร, 2523 หน้า 436) กล่าวคือ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งการบริหารวิชาการจะเป็นไปด้วยดีต้องอาศัยบทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการ (มณฑา วิญญูโสภิต, 2547 หน้า 2) ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2545 หน้า 216-218) ได้แสดงทัศนะว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี เช่นเดียวกับสุรัสวดี ศิลปะอนันต์ (2545 หน้า 35) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างเสริมการเรียนรู้ ที่จะทำให้อุณหภูมิการเรียนรู้ของเด็กไทยได้มาตรฐานสูงระดับโลกกันถ้วนหน้า สอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 หน้า 15) ได้ให้แนวทางการพัฒนาการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพ ซึ่งนำโดยผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการสูง จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั่นคือผู้เรียนมีคุณภาพได้ตามมาตรฐานการศึกษาและด้วยความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ในมาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ 11.2 และ 11.3 ไว้ว่า ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้วยความสำคัญของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าว ประกอบกับปัญหาด้านบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งปัญหาที่พบจากการประเมินตนเอง พบว่าปัญหาที่เกิดจากงานวิชาการของโรงเรียน มีดังนี้

1. นักเรียน ร้อยละ 10 เขียนบรรยายองค์ความรู้ /สาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้น้อย
2. นักเรียน ร้อยละ 8 ขาดทักษะการนำเสนอผลงาน และกระบวนการการทำงาน
3. ครูผู้สอน ร้อยละ 10 ยังมีรูปแบบการสอนเดิม ๆ คือ สอนแบบอธิบายเป็นหลัก และไม่ได้นำเทคนิคการสอนแบบโครงงานมาฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์

4. ครูผู้สอน ร้อยละ 5 ขาดการนำสื่อการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดสร้างองค์ความรู้ และการแก้ปัญหาระหว่างเรียนกับเพื่อนในการนำเสนองานแต่ละครั้ง

5. ครูผู้สอน ร้อยละ 5 ยังขาดทักษะการตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิด วิเคราะห์ และการเชื่อมโยงความรู้ที่เรียน

(รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ประจำปีการศึกษา 2558, หน้า 64)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยแยกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีจำนวนครูจำนวน 190 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 190 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 127 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

2.1.2 วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 ประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติการสอน

- 1 - 5 ปี
- 6 - 10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร การบริหารวิชาการ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน
- 2) ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน
- 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
- 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruity: IOC) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ 0.968 โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติการสอน ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 จำนวน 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และ วุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 127 คน พบว่าครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีจำนวน 98 คน เพศชาย 29 คน ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 71 คน สูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 56 คน และประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอน 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 49 คน ครูที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอน 1 - 5 ปี มีจำนวน 42 คน และครูที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการสอนระหว่าง 6 -10 ปี มีจำนวน 36 คน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศและวุฒิการศึกษา ต่างกันมีความความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติการสอน ต่างกันมีความความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารงานวิชาการเห็นความสำคัญและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยมีการจัดห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

1.1 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารมีการประชุมวางแผนงานในการกำหนดภารกิจของฝ่ายวิชาการ และมีการประชุมครูเพื่อร่วมกันบริหารวิชาการ มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจนง่ายต่อการนำไปปฏิบัติของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูริย์ สตินลารัตน์ (2554, หน้า 23) ที่กล่าวว่า บุคลากรวิชาการเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความรู้และความตั้งใจอยู่แล้ว ผู้บริหารจึงควรมีแนวทางที่จะนำบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นในการดำเนินการ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด อาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหารจึงไม่เห็นความสำคัญ แต่อย่างไรการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารควรนำมาปฏิบัติให้บรรลุผลตามข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cavazos (1999) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษามัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน Hispanic Majority High School ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่เข้มแข็งในการสนับสนุนการพัฒนาเป้าหมาย การปฏิบัติงานวิชาการของนักวิชาการ การกำหนดวัฒนธรรมของโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งมอบอำนาจให้ครูร่วมกันเป็นผู้นำของโรงเรียน

1.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการจัดทำหลักสูตรแต่ละกลุ่ม

สาระอย่างครบถ้วนสนับสนุนให้ครูได้เข้าไปสังเกตการสอนของครูที่มีประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายตรงตามศักยภาพของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ บุญภิรมย์ (2553, หน้า 231) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นงานที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการช่วยเหลือผู้สอนในด้านการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ และทักษะทางการศึกษาอย่างครบถ้วน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้เจริญงอกงามเหมาะสมตามวัยและผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้เข้าไปสังเกตการสอนของครูที่มีประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑา วิญญูโสภิต (2547) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารรับรู้ว่าคุณสมบัติพฤติกรรมในทุกด้านสูงกว่าที่ครูรับรู้ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้บริหารรับรู้ว่าการปฏิบัติพฤติกรรมด้านการอยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครูและนักเรียนสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้งและเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติบ่อยครั้งเพียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยคือด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน

1.3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2545) มาตรา 22 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ บุญภิรมย์ (2553, 130-131) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องคำนึงถึงรายวิชา การจัดเวลาเรียน และให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน โดยไปใช้ห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ และผู้บริหารจัดการกับสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น มลภาวะทางเสียงและกลิ่น ไม่ให้กระทบต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจะอยู่ในชุมชนที่มีประชากรอยู่หนาแน่นและแออัด บางแห่งอยู่ติดกับตลาด ถนนหนทางหรือทางด่วน การที่เกิดมลภาวะทางเสียงและกลิ่น แล้วกระทบต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคที่อยู่

นอกเหนือการควบคุมของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้งและเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ด้านการส่งเสริมบรรยากาศวิชาการในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร บุตรเมือง (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าครูมีการรับรู้ว่าคุณภาพการบริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

1.4 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียน

ฤทธิษะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเกณฑ์อย่างชัดเจนในการพิจารณาให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเด่น/กิจกรรมดีเด่นส่งเสริมให้ครูพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อยกระดับมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล ออกกิจวัตร (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานวิชาการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ เป็นเพราะความชัดเจนของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดพื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใ้ใช้การได้ดี มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550, หน้า 13) จึงทำให้ผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ และผู้บริหารกำหนดเกณฑ์อย่างชัดเจนในการพิจารณาให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเด่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alig-Mielcarek and Hoy

(2005) ได้ทำการศึกษาวิจัยวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีและที่ปรากฏเกี่ยวกับธรรมชาติ ความหมายและอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีข้อสรุปจากการวิจัยว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหน้าที่สำคัญ เป็นผู้มีประสิทธิผลในการเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล ออกกิจวัตร (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานวิชาการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ทางด้านเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติการสอน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศ และวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีเพศต่างกันแต่อาจมีความรู้ใกล้เคียงกัน มีประสบการณ์การทำงาน และครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มานะคิด และคณะ (2554) ซึ่งได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปรจันบุรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันต้องทำงานประสานสัมพันธ์กัน ในด้านงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ใกล้เคียงกันทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสัมฤทธิ์ เชนบุญโญ (2553) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูในโรงเรียนต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ด้านการปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร บุตรเมือง (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

พบว่าครูในโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี ในภาพรวมมีการรับรู้ว่าคุณบริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะ

1.1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีการปฏิบัติต่ำสุด เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้ผู้ปกครอง ชุมชน เอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยจะสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ได้ ดังนั้นสถานศึกษาคควรวางแผนในการประสานงานบุคลากรของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงาน ได้สำเร็จดังเป้าหมายที่วางไว้และประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

1.2 ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศและการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารหรือบุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียนและครูในโรงเรียน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

1.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้มีการทำแผนพัฒนาครูโดยกำหนดระยะเวลาและกิจกรรมการพัฒนาอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติต่ำสุด ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนในการพัฒนาครูโดยมีการจัดอบรม สัมมนา ในเวลาที่เหมาะสมไม่กระทบกับการเรียนการสอน และมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารก่อนล่วงหน้า รวมถึงการติดตามขยายผลการอบรม สัมมนาที่ดำเนินงานไป

1.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้สื่อวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างพอเพียง โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ จึงควรมีแหล่งการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ อย่างพอเพียง ฉะนั้น ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและวางแผนในการสนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- กวี วงศ์พุด. (2542). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. (2548). *รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระสัมมฤทธิ์ เตชปุญโญ. (2553). *ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารจัดการคณะสงฆ์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *“ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา” ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- วันเพ็ญ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สมคิด มานะคิด และคณะ. (2554). *การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี*.